

R30.03

Revizyon No : 00

Yürürlük Tarihi : 09.11.2016

ISO/IEC 17024:2012 -Madde 8' in Uygulanması ile ilgili ISO/CASCO Kılavuzu

---

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

ISO/IEC 17024:2012- MADDE 8.'İN UYGULANMASIYLA İLGİLİ OLARAK ISO/CASCO KILAVUZU

1. AMAÇ

Bu Rehber, Personel Belgelendirme Kuruluşlarının akreditasyon başvuru kapsamlarında yer alan standart/belgelendirme programları için, ISO/IEC 17024:2012 Standardının 8. Maddesinin uygulanmasının nasıl yapılacağını ilişkin ISO/CASCO 'grubu tarafından "Sık Sorulan Sorular" kapsamında" **How to develop schemes for the certification of persons-Guidance of ISO/IEC 17024 (Personel Belgelendirme Programları Nasıl Hazırlanır- ISO/IEC 17024 Rehberi)**" başlığı ile yayınlanan rehber dokümandan yararlanılarak ve içeriğine bağlı kalınarak hazırlanmış ve kullanıcıların bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

2. KAPSAM

Bu rehber, çeşitli personel belgelendirme standartları ve programları dahilinde **ISO/IEC 17024:2012** standardına göre personel belgelendirme faaliyetleri yürüten belgelendirme kuruluşlarını kapsar.

3. REFERANSLAR

-(TS EN) ISO/IEC 17024 - Uygunluk Değerlendirmesi - Personel Belgelendirmesi Yapan Kuruluşlar İçin Genel Şartlar

- (TS EN) ISO/IEC 17027 - Uygunluk Değerlendirmesi – Personel Belgelendirmesinde Kullanılan Personel Yetkinliğine İlişkin Sözlük

- ISO/IEC 17024:2012- Madde 8 'in Uygulanmasıyla ilgili olarak ISO/CASCO Klavuzu *

4. ISO/IEC 17024:2012- MADDE 8 'İN UYGULANMASIYLA İLGİLİ OLARAK ISO/CASCO KILAVUZU

- **Personel Belgelendirme Programları Nasıl Geliştirilir (Hazırlanır) ?**

Belgelendirme Programı Geliştirmek için ISO/IEC 17024 Madde 8 Konusunda Düşünceler ve Rehberlik

Giriş

Uygunluk değerlendirme; ürünler, süreçler, hizmetler, kişiler, sistemler ve kuruluşların, belirlenen gerekleri karşılamaını sağlamak (/karşıladığını kontrol etmek) için kullanılan faaliyetleri kapsamaktadır. Bu faaliyetler test, muayene, değerlendirme, inceleme, tetkik, denetim, bildirim, belgelendirme, akreditasyon, eş değerlendirme denetimi, doğrulama ve validasyonu içerebilir. CASCO, uygunluk değerlendirme kuruluşları için standartlar geliştiren ISO komitesidir.

* Bu dokümanın orijinal kopyasına ISO Web sayfasından "<http://www.iso.org/iso/casco - certification of persons.pdf>" adresinden ulaşılabilir.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

ISO ve IEC, “ISO/IEC 17024 Uygunluk Değerlendirmesi - Personel Belgelendirmesi Yapan Kuruluşlar için Genel Şartlar” standardını yayınlamıştır. ISO/IEC 17024, bir belgelendirme kuruluşunun belirli bir kapsam için personel belgelendirmede yetkin olduğunu göstermek için uyulması gereken şartları içerir. ISO/IEC 17024, belgelendirme programı sahipleri için özel gerekleri içeren ISO/IEC 17024 Madde 8 için CASCO web kullanım aracı içinde tek dokümandır. ISO/IEC 17024 gereklerini karşılamak amacıyla, belgelendirme kuruluşu, personel belgelendirme programının ISO/IEC 17024 Madde 8’in gereklerine uyduğunu göstermek zorundadır.

Her uygunluk değerlendirme programının bir program sahibi olmalıdır. Program sahibi, uygunluk değerlendirme kuruluşunun kendisi, bir devlet kurumu ya da başka bir üçüncü taraf olabilir. Tanımlanabilir bir üçüncü şahıs program sahibi olmadığında, programı değerlendirmek için istekli herhangi bir uygunluk değerlendirme kuruluşu program sahipliği için sorumluluk alır. Personel belgelendirme programının başka bir kurum tarafından sahip olduğu durumlar dış program sahibi olarak adlandırılır.

Personel belgelendirmenin amacı bireylerin yetkinliğini ölçmektir. Yetkinlik, amaçlanan sonuçlara ulaşmak için bilgi ve becerilerini kullanma yeteneği olarak tanımlanır ve nitelikten bağımsız olabilir.

Bazı ISO Teknik Komiteleri, özellikle ISO/IEC 17024’e göre personel belgelendirme için belgelendirme kuruluşları tarafından kullanılması niyetiyle standartlar geliştirmektedir. Bu şekilde kullanıldığında bu standartlar veya normatif dokümanlar belgelendirme programının bir parçasını oluşturur ve ISO/IEC 17024 Madde 8 ile uyumlu olmalıdır.

Bu doküman, personel belgelendirme programları geliştiren veya personel belgelendirme programlarında kullanılmak üzere yetkinlik kriterleri geliştiren ISO Teknik Komiteleri ve dış kuruluşların, bu işlerini, belgelendirme programının ISO/IEC 17024’e göre çalışan belgelendirme kuruluşu tarafından kullanılmasına imkan tanıyacak şekilde yapmalarına yardım etmek üzere geliştirilmiştir. Personel belgelendirme programları geliştiren ISO Teknik Komiteleri ve dış kuruluşların, ISO/IEC 17024 Madde 8’de yer alan program gereklerini anlamaları önemlidir.

Program sahiplerinin, ISO/IEC 17024 ile uyumlu olmak istemediği takdirde, ISO/IEC 17024 Madde 8’e uyması gerekmez. Belgelendirme kuruluşu ISO/IEC 17024 ile uyumlu olmak istediğinde ve belgelendirme programı ISO/IEC 17024 gereklerini karşılamadığında, belgelendirme kuruluşu ISO/IEC 17024 Madde 8 ile uyumlu hale gelmek için programa ekleme yapmalı ya da değiştirmelidir. Bu doküman, program sahibi tarafından ISO/IEC 17024 Madde 8’e uymasını sağlayacak göz önünde bulundurulması gereken bilgileri içerir. Bu doküman, gerekleri içermez.

Personel belgelendirme programlarına olan güvenilirlik, belgelendirilmiş personelin uyumuna yönelik olarak dünya çapında kabul gören denetim süreçleri ve periyodik yeniden denetimler ile sağlanır. Bundan dolayı, personel belgelendirme programlarında kullanılmak üzere standartlar geliştiren ISO komitelerinin ve diğer dış program sahiplerinin, personel için tüm programlarda şekil, yapı ve süreçlerde tutarlılık sağlamak için bu belgedeki rehberliği takip etmesi önemlidir. Sadece personel belgelendirme programları geliştirmek ve muhafaza etmek için sistemin uyumlu hale getirilmesi, personelin karşılıklı olarak tanınmasını ve global ölçekte çalışmasını sağlayabilir.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

Kapsam – Personel belgelendirme için program geliştirme

Bu dokümanın kapsamı, ISO/IEC 17024:2012 Madde 8 ile sınırlıdır. Aşağıdaki altı alanla ilgili gerekleri kapsar:

- Belgelendirme programı kategorileri
- Belgelendirme programının unsurları
- Süreç gerekleri
- Belgelendirme programının geliştirilmesi ve gözden geçirilmesi
- Personel için programın sürekli gözden geçirilmesi ve doğrulanması
- Program sahibinin yükümlülükleri

Personel için program geliştirmenin birçok yönü bu belgede sunulmuş olsa da özel olarak yukarıda belirtilenlerle sınırlıdır.

İlgili dokümanlar

• ISO/IEC 17024:2012, <i>Uygunluk Değerlendirme</i> – <i>personel belgelendirmesi yapan kuruluşlar için genel şartlar</i>	• ISO/IEC TS 17027:2014, <i>Uygunluk Değerlendirmesi</i> – <i>personel belgelendirmesinde kullanılan personel yetkinliğine ilişkin sözlük</i>
---	---

Tanımlar

Bu dokümanda, aşağıdaki terimler kullanılmıştır:

Personel belgelendirme programı

Personelin spesifik mesleki veya beceri kategorilerine ilişkin yetkinlik ve diğer gerekler (ISO/IEC 17024 ve ISO/IEC 17027). Örneğin “Gıda Denetçileri”, “Kaynakçılar” ve “Siber Güvenlik Uzmanları” için belgelendirme programları vardır.

Program Sahibi

Belgelendirme programını geliştirmekten ve sürdürmekten sorumlu kuruluş. NOT: Kuruluş, belgelendirme kuruluşunun kendisi, bir devlet kurumu ya da diğerleri olabilir. (ISO/IEC 17024 ve ISO/IEC 17027).

Belgelendirmenin kapsamı

Belgelendirilmiş personelin, belgelendirme programı içinde belirli belgelendirme gereğince yetkin bir şekilde gerçekleştirmesi beklenen belirli görevler ve mahiyeti (ISO/IEC 17027)

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

Belgelendirme programının kapsamı

Belgelendirme programının alanı ve sınırları (ISO/IEC 17027)

İlgili taraf

Belgelendirilmiş personelin veya belgelendirme kuruluşunun performansından etkilenen birey, grup veya kuruluş (ISO/IEC 17024 ve ISO/IEC 17027)

Nitelik (Kalifikasyon)

Uygulanabildiğinde; eğitim, öğretim ve iş deneyimi, (ISO/IEC 17024 ve ISO/IEC 17027).

Niteliklendirme örnekleri, başarılı bir eğitim veya çıraklık programının tamamlanmasını veya üniversite diplomasını içermektedir.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

Personel belgelendirme programı – Gereker

ISO/IEC 17024 sadece belgelendirme kuruluşu için gerekleri değil, aynı zamanda belgelendirme programı için de gerekleri içermesiyle CASCO standartları arasında benzersizdir. Belgelendirme programı gerekleri, ISO/IEC 17024, Madde 8'de yer almaktadır ve bu gereklerin ISO/IEC 17024 ile uyum sağlamak üzere yerine getirilmesi gerekir.

Aşağıdaki bölümlerde Madde 8'in her bir gereği (Program gerekleri) ele alınmakta ve her gereğin amacıyla ilgili bilgiler sunulmaktadır. Amaç, ISO/IEC 17024 ve Madde 8'i karşılamak üzere program geliştiricilere yardımcı olmaktır. Kolaylık sağlamak için, her maddedeki ifadeler **mavi** renkle vurgulanmıştır.

8.1 Belgelendirmenin her kategorisi için bir belgelendirme programı olacaktır.

Belgelendirme kuruluşu, bir belgelendirme programı bulunmasını sağlamaktan sorumludur. Belgelendirme programı, belgelendirme kuruluşu, dış kuruluş veya bunların bir birleşimi tarafından geliştirilebilir. Kim tarafından geliştirilirse geliştirilsin veya belgelendirme programı kime ait olursa olsun, belgelendirmenin her kategorisi için bir program olmalıdır. Bununla beraber, bir program, belgelendirmenin birden fazla kategorisini kapsayabilir.

Belgelendirmenin kategorisi, istihdam edilecek pozisyonla ilişkili belirli bir meslek, iş ya da beceri setidir. Örneğin, vinç işletimi ile ilgili olarak belgelendirme kategorisi; kule vinci, tavan vinci, iskele vinci veya mobil vinç işletme olabilir. Bu kategorilerin her biri için bir belgelendirme programı geliştirilmiş olabilir. Birden fazla kategoriye kapsayan bir programın bir örneği de denetçi ve baş denetçi kategorilerini kapsayan bir program olacaktır.

8.2 Belgelendirme programı şu unsurları içerecektir

a) Belgelendirmenin kapsamı

Belgelendirme programı kapsamı uygulanan aralığın ve sınırların bir açıklamasıdır. Belgelendirmenin mahiyeti ve sınırları hakkında belgelendirilmiş personele ve diğer ilgili taraflara bilgi verir. Kapsam tanımı şu şekilde olabilir:

- İş unvanı (*örneğin aşçı yamağı, itfaiye eri*)
- Belgelendirme unvanı (*örneğin belgelendirilmiş kalite yönetim denetçisi*)
- İfade (*örneğin, ticari ve çoklu mesken bina zarfı enerji denetçisi*)
- Belgelendirmenin daha ayrıntılı bir tanımı

(örneğin belgelendirilmiş dijital medya satış elemanları, danışılan, eleştirel düşünen, dijital reklam satarak gelir elde etmekle görevli pazarlama uzmanlarıdır. Dijital ekosistemi anlayan, dijital medya satış alanında yetkinliği olan, ve sanayide yüksek standartlardaki etik ve mesleki uygulamaları korumakla görevlidir.)

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

b) İş ve görev tanımı

Her iş, bir dizi farklı görevlerden oluşur. Görev, bir iş ile ilgili faaliyettir. Belgelendirme programı, işi gerçekleştirmek için gerekli görevlerin tanımlamasını içerir. Program geliştirici, görevleri tarif edildiği ölçüde belirler.

Belgelendirme programı, görevlerin gerçekleştirildiği gerekleri de içerebilir.

Örneğin, ticari havayolları pilotları için belgelendirme programının iş ve görev tanımı, pilot tarafından kullanılan belirli tipte uçağın gereklerini içerir.

c) Yeterlilik Şartları

Belirli bir iş için görevleri tanımlandıktan sonra, bilgi ve beceriler tespit edilir. Yetkinlik (yetkin bir şekilde görevleri gerçekleştirmek için) istenen sonuçlar elde etmek için bilgi ve becerilerini kullanma yeteneğidir. Personel belgelendirme programı, yetkin bir şekilde iş yapmak için gerekli olan görevleri, bilgi ve becerileri doğrulamak için bir yol içerir.

d) Beceriler(Uygulanabilir olduğunda)

İşin mahiyetine bağlı olarak, gerekli yetenekleri tanımlamak gerekebilir. Yetenekler, doğal ve doğuştan gelen yeteneklerdir. Yetenekler; görme, işitme ve hareket etme gibi fiziksel yetenekleri içerebilir.

Fiziksel yeteneklerin dahil olduğu bir program örneği, bir itfaiye erinin belirli bir ağırlık kaldırmasını gerektiren bir program olabilir.

e) Ön şartlar (uygulanabilir olduğunda)

Ön şartlar, bir belgelendirilmeden önce personel belgelendirme programının gerektirdiği nitelikler ya da yetkinliktir.

Ön şarta örnek olarak belgelendirme öncesinde güvenlik eğitiminin tamamlanmasının gerekmesi gösterilebilir.

Ön şartlar her zaman gerekli değildir. Şartlar, personel belgelendirme programının bir parçası oldukları zaman, yetkinlik gerekleri ile ilgili olmalıdır. (ISO/IEC 17024 Madde 8.4.c).

f) Davranış Kuralları (uygulanabilir olduğunda)

Davranış kuralları, belgelendirilmiş personelden beklenen davranışların bir ifadesidir. Mesleki, ahlaki ve kişisel davranış kurallarının açıklamasını içerebilir.

8.3 Belgelendirme programı aşağıdaki belgelendirme süreci gereklerini içermelidir

ISO/IEC 17024 Madde 8.3, belgelendirme süreci ile ilgili belgelendirme programı şartlarını içermektedir.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

a) İlk ve yeniden belgelendirme kriterleri

Personel belgelendirme programı hem ilk belgelendirme hem de yeniden belgelendirme kriterlerini içermelidir. İlk belgelendirme örnekleri, ön koşul ya da denetim/sınav, veya belgelerin verilmesi için başka gerekleri (örneğin arka plan kontrolleri) içerebilir.

ISO/IEC 17024 Madde 9.6, yeniden belgelendirme süreci için gerekleri tanımlar. Yeniden belgelendirme kriteri örnekleri şunları içerebilir (ISO/IEC 17024 Madde 9.6.5) :

- Saha değerlendirilmesi
- Profesyonel gelişim
- Belirli formatta mülakatlar
- İşin tatminkâr bir şekilde sürdürüldüğünün ve iş tecrübesine ilişkin kayıtlarının doğrulanması
- Sınav
- Fiziksel kabiliyetin kontrol edilmesi.

b) İlk ve yeniden belgelendirme için değerlendirme yöntemleri

İlk belgelendirme için değerlendirme yöntemleri, programın yetkinlik gereklerine bağlıdır. Değerlendirme yöntemi; yazılı, sözlü, uygulamalı ve gözlemsel incelemeleri içerebilir.

Örneğin, eğer yetkinlik gerekleri klavye hızını değerlendirmeyi içeriyorsa, uygulamalı inceleme kullanılabilir.

Personel belgelendirme programında inceleme derinliği, uzunluğu ve içeriğini belirtebilirsiniz. Derinlik, bilgi ve beceri ayrıntısının derecesi anlamına gelir. Uzunluk, sınavdaki soruların sayısı veya sınav için gereken zaman anlamına gelir. İçerik sınavda her konu alanına ayrılan yüzde anlamına gelir.

c) Gözetim yöntemleri ve kriterleri (geçerliyse)

Bazı durumlarda gözetim, programın bir gereğidir. Gözetim, belgelendirilmiş personelin belgelendirme programına uyum göstermesini sağlamak için belgelendirme ve yeniden belgelendirme arasındaki performansını periyodik olarak izlemektir.

Program sahibi, gözetim ihtiyacını belirlemek için değişen teknoloji, yeniden belgelendirme döngüsünün uzunluğu, yetkin olmama riski ve sonuçları gibi faktörleri dikkate alır.

Örneğin, bir kaynak belgelendirmesi 10 yıl süreyle geçerli olacaksa, gözetim faaliyeti bu arada sahada gözlem olarak yürütülebilir.

d) Belgelendirmenin askıya alınması ve geri çekilmesi için kriterler

Belgelendirmenin askıya alınması ve geri çekilmesi için kriterler, personel belgelendirme programına dahil edilir.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

Davranış kurallarına uyulmaması, program gereklerinin karşılanmaması, yetersiz gözetim sonuçları ve programın yetkinlik şartlarını sürekli olarak yerine getirememek belgelendirmenin askıya alınması veya iptal edilmesinin hangi koşullar altında olduğunun örnekleridir

e) Belgelendirme kapsamını veya seviyesini değiştirmek için kriterler (geçerliyse)

Program, geçerli olduğu hallerde, belgelendirmenin kapsamı ya da seviyesi değiştiğinde uyulacak olan kriterleri tanımlamalıdır.

Belgelendirmenin kapsamının değişmesine örnek olarak, et muayenesi için belgelendirilmiş gıda denetçisi için, belgelendirme kuruluşu, belgelendirmenin kapsamını taze ürünler de dahil olmak üzere genişletebilir. Seviye indirmeye örnek olarak, Seviye 2 tahribatsız muayene için belgelendirilmiş personelin belgelendirme seviyesinin, program kriterlerine göre Seviye 2 ile ilgili çalışma yapılmadığından Seviye 1'e düşürülmesidir.

8.4 Belgelendirme kuruluşu, belgelendirme programının geliştirilmesi ve gözden geçirilmesinde aşağıdaki hususların yer aldığını gösteren dokümanlara sahip olacaktır:

ISO/IEC 17024'e göre çalışan belgelendirme kuruluşları tarafından personel belgelendirme programı kullanılacak ise, program geliştiriciler, program geliştirilmesinin madde a'dan e'ye kadar olanları içerdiğini göstermek için dokümanları oluşturmalıdır. Bu dokümanlar, belgelendirme kuruluşu için ulaşılabilir olmalıdır.

a) Uygun uzmanların katılımı

Belgelendirme kuruluşu, personel belgelendirme programının geliştirilmesine uygun uzmanların katılımını gösteren dokümanlara erişim hakkına sahip olmalıdır. Personel belgelendirme programı, ISO/IEC 17024 uyarınca faaliyet gösteren belgelendirme kuruluşları tarafından kullanılıyorsa, program geliştirici, hangi uzmanların programın geliştirilmesi ile ilgili olduğunu dokümante etmeli ve uzmanlıkları ile ilgili kanıtlar sunmalıdır. Uzmanlıklar, programın yetkinlikleri ile bağlantılı olmalıdır.

Programları geliştiren ISO Teknik Komiteleri, personel belgelendirme programı oluşturmak için kullanılan uzmanlığın uygunluğunu dokümante etmeli ve kayıtlarını saklamalıdır.

b) Hiçbir çıkarın baskın tutulmayacağı biçimde, önemli ölçüde ilgili tüm tarafların çıkarlarının adil olarak temsil edildiği uygun bir yapının kullanılması

Belgelendirme kuruluşu, personel belgelendirme programının geliştirilmesinde tüm tarafların çıkarlarının temsil edildiğini gösteren dokümanlara erişim hakkına sahip olmalıdır. Program geliştiriciler, hiçbir çıkarın baskın tutulmayacağı şekilde, ilgili tarafları nasıl adil olarak temsil ettiklerini gösteren dokümanlara sahip olmalıdır.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

Eğer dokümantasyon yoksa ya da erişilemiyorsa, belgelendirme kuruluşları, hiçbir çıkarın baskın tutulmayacağı şekilde, önemli ilgili tarafların çıkarlarına, geri bildirim sağlama imkanı verilmesini sağlayacak ilave faaliyetler yürütmek zorundadır.

c) Ön şartların belirlenmesi ve uygulanabilir olduğunda yeterlilik şartları ile uyumlu hale getirilmesi

Belgelendirme kuruluşu, personel belgelendirme programının geliştirilmesinde ön koşulların yetkinlik gerekleriyle uyumlu olduğunu gösteren dokümanlara erişim hakkına sahip olmalıdır. Personel belgelendirme programı, ISO/IEC 17024 uyarınca faaliyet gösteren belgelendirme kuruluşları tarafından kullanılıyorsa, program geliştiriciler, ön koşulların nasıl belirlendiğini, belirli ön koşulların seçilmesi için gerekçeleri ve yetkinlik gerekleri ile nasıl ilişkilendirildiğini göstermelidir.

Yetkinlik gereği ile ilgili olmayan bir ön koşul, örnek olarak, bir duvarcı olarak belgelendirilme ön koşulu olarak mühendislik fakültesinden mezuniyet istenmesidir.

d) Değerlendirme mekanizmalarının belirlenmesi ve yetkinlik gerekleriyle uyumlu kılınması

Belgelendirme kuruluşu, değerlendirme mekanizmalarını tanımlayan dokümanlara erişim hakkına sahip olmalıdır. Ayrıca belgelendirme kuruluşu, değerlendirme mekanizmalarının yetkinlik gerekleri ile uyumlu olduğunu gösteren dokümanlara erişim hakkına sahip olmalıdır. Bu durum, görevler ile ilişkili bilgi ve becerilerin, değerlendirme mekanizmalarına dahil edildiğini gösteren dokümantasyon gerektirir. Bununla beraber, değerlendirme mekanizmaları, program tarafından tanımlanan yetkinlik gereklerinin ötesinde bilgi ve beceri değerlendirmesini içermemelidir.

Personel belgelendirme programı, ISO/IEC 17024 uyarınca faaliyet gösteren belgelendirme kuruluşları tarafından kullanılacak ise, program geliştirici, yetkinlik gereklerini değerlendirme mekanizmaları ile ilişkilendiren dokümanları muhafaza etmelidir.

e) Aşağıdakileri gerçekleştirmek ve güncellemek için yapılan iş ya da uygulama analizi:

- Başarılı performans için görevlerin belirlenmesi
- Her bir görev için gerekli yetkinliğin belirlenmesi
- Ön koşulların belirlenmesi (geçerliyse)
- Değerlendirme mekanizmalarının ve sınav içeriğinin doğrulanması
- Yeniden belgelendirme gereklerinin ve zaman aralığının belirlenmesi.

Belgelendirme kuruluşu, iş ya da uygulama analizinin, program geliştirmenin bir parçası olarak gerçekleştirildiğini gösteren dokümanlara erişim hakkına sahip olmalıdır. İş analizi, görevleri ve ilgili yetkinlikleri tanımlamak için kullanılan bir yöntemdir. Yöntemler genellikle, işin kapsamı gereği yetkinliği oluşturan ilişkili görevleri, bilgi, beceri ve/veya yeteneklerin analizini içermektedir. İş analizi, nitelik belgelerini düzenlemede kullanılan her türlü değerlendirmenin geçerliliği için temel oluşturur. İş analizi için diğer koşullar; iş-görev analizi, uygulama analizi,

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

performans analizi ve rol sınırlarını çizme çalışmasıdır. Belgelenmiş iş analizi, görevleri ve gerekli yetkinliği (bilgi ve beceriler) belirlemeli ve geçerliyse ön koşulları ve yeniden belgelendirme gereklerini belirlemek için bir temel sağlamalıdır.

Mülakatlar, odak grupları, anketler ve iş gözlemi gibi bir iş analizini yürütmek için çeşitli yöntemler vardır; kullanılan yöntem ne olursa olsun, adil ve geçerli değerlendirmelerin geliştirilmesine yardımcı olmak için yeterli ayrıntı sağlanmalıdır.

8.5 Belgelendirme kuruluşu, belgelendirme programının devamlı surette ve sistematik bir şekilde gözden geçirilmesini ve geçerli kılınmasını sağlamalıdır.

Personel belgelendirme programının geçerli kalması için işler, görevler, bilgi, beceri ve teknolojiler zamanla değiştiğinden, programın düzenli olarak gözden geçirilmesi gereklidir. Eğer personel belgelendirme programı, ISO/IEC 17024 uyarınca faaliyet gösteren belgelendirme kuruluşları tarafından kullanılıyorsa, program sahipleri düzenli olarak programı güncellemeli, nasıl sürekli ve sistematik olarak bir gözden geçirme ve doğrulama yapıldığı dokümanite edilmelidir.

Personel belgelendirme programı, mevcut uygulamalar ile güncel tutulmalıdır. Gözden geçirmelerin arasındaki süre, işler, görevler, bilgi, beceri ve teknolojileri değişikliklerinin sıklığına dayalı olmalıdır. Geçerli kılma, uzmanlardan oluşan bir temsilci grubu ile programın içeriğinin doğrulanmasını içerir. Geçerli kılmayı yürütmenin yöntemlerinden biri uzmanların araştırmasıdır.

8.6 Belgelendirme kuruluşu uygulanan belgelendirme programının sahibi değilse, belgelendirme kuruluşu, bu maddenin (Madde 8) şartlarının yerine getirilmesini sağlamalıdır.

Belgelendirme kuruluşları genellikle uyguladıkları personel belgelendirme programlarının program sahibidir. Bununla beraber, belgelendirme kuruluşunun uyguladığı belgelendirme programının sahibi olmadığı durumlarda, genellikle ISO/IEC 17024 Madde 8'in gereklerinin yerine getirildiğine dair kanıt elde edilmesi zor olabilir. Belgelendirme kuruluşları, Madde 8 uyarınca personel belgelendirme programlarının geliştirilmesi ve muhafazasını sağlamak için dış program sahipleri ile çalışmaya teşvik edilir.

Program sahibinin Madde 8 ile uyumlu olduğuna dair kanıtı olmadığı ya da Madde 8 ile uyumlu şekilde personel belgelendirme programını geliştirmediği durumlarda, kuruluşlar ISO/IEC 17024 ile uyumlu olmayacaktır.

Eğer personel belgelendirme programı, ISO/IEC 17024 uyarınca faaliyet gösteren belgelendirme kuruluşları tarafından kullanılacaksa, belgelendirme kuruluşları Madde 8 ile uyumlu olan personel belgelendirme programı meydana getirmek için ek faaliyetler yürütmek zorundadır. Bununla beraber, bu her zaman mümkün olmayabilir ya da program sahibinden izin gerekebilir.

Personel belgelendirme programına kim sahip olursa olsun, ISO/IEC 17024 Madde 8'e uygunluk, geçerli ve sağlam bir belgelendirme oluşturmak için yardımcı olacaktır. Bu durum sonuçta belgelendirme kuruluşlarına, belgelendirilmiş personele ve diğer ilgili taraflara fayda sağlayacaktır.